

KLIIMAMINISTEERIUM

Jaak Järvekülg
OÜ Hendrikson & Ko
jaak@dge.ee

Teie 11.11.2023

Meie 22.11.2023 nr 1-14/23/1417-20

Keskkonnavaldkonna arengukava 2030
keskkonnamõju strateegilise hindamise
aruande nõuetele vastavaks tunnistamine

Austatud härra Järvekülg

Esitasite 11.11.2023 keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 42 lõike 1 alusel Kliimaministeeriumile keskkonnavaldkonna arengukava 2030 keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande (OÜ Hendrikson&Ko töö number 22004353) koos lisadega nõuetele vastavuse kontrollimiseks.

Keskkonnavaldkonna arengukava 2030 (edaspidi KEVAD) koostamise peamine eesmärk on toetada Eesti ja Euroopa Liidu pikaajaliste strateegiliste sihtide ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamist ning korrastada olemasolevate strateegiliste dokumentide süsteemi. KEVADes määratakse keskkonnavaldkonna arengu eesmärgid ning kirjeldatakse, kuidas neid saavutada¹.

Kuna KEVADe mõju on vaja hinnata laiapõhjaliselt, siis tehti lisaks KSH-le sama protsessi raames ka muude oluliste mõjude (kultuuriliste, majanduslike ja sotsiaalsete mõjude) strateegiline hindamine, mille koostamisel lähtuti Justiitsministeeriumi ja Riigikantselei koostatud mõjude hindamise metoodika kontrollküsimustikust².

Käesoleva otsusega seotud kaalutlused on esitatud järgnevalt.

Otsuse põhjendused ja kaalutlused

1. Õiguslik alus ja pädevus

Keskkonnaministeerium³ algatas KEVADe ja KSH koostamise keskkonnaministri 25.03.2021 käskkirjaga nr 1-2/21/164 „Keskkonnavaldkonna arengukava 2030 keskkonnamõju strateegilise

¹ Seoses ministeeriumite töö ümberkorraldamise ning Kliimaministeeriumi loomisega alates 01.07.2023 on üle vaatamisel Kliimaministeeriumi strateegiliste dokumentide raamistik ning selle tulemusena otsustatakse, millised arengukavad saavad Kliimaministeeriumis olema. Seejärel selgub ka KEVADe struktuur ning võimalik teemade jaotus eri arengukavade vahel.

² Metoodiline juhend leita v: <https://riigikantselei.ee/valitsuse-too-plaaneerimine-ja-korra-ldamine/mojude-hindamine>

³ Alates 01.07.2023 Kliimaministeerium

hindamise algatamine“ KeHJS § 33 lõike 1 punkti 1 ja § 35 lõigete 1, 2 ja 5 alusel ning kooskõlas Vabariigi Valitsuse 11. märtsi 2021 istungi protokollilise otsuse ja Vabariigi Valitsuse 10.12.2009 määruse nr 186 „Keskkonnaministeeriumi põhimäärus“ §-ga 11.

KeHJS § 42 lõike 2 alusel peab Kliimaministeerium KEVADe koostamise korraldajana edastama KSH aruande asjaomastele asutustele kooskõlastamiseks. Tuginedes asjaomaste asutuste kooskõlastustele kontrollib Kliimaministeerium KeHJS § 42 lõike 5 alusel KSH aruande nõuetele vastavust KeHJS § 40 esitatud nõuetele ning nõuetele vastavaks tunnistatud KSH programmile, aruande asjakohasust ja piisavust strateegilise planeerimisdokumendi kehtestamiseks ning aruande kohta esitatud ettepanekute ja vastuväidete arvestamist või arvestamata jätmist.

Otsus kõnealuse KSH aruande nõuetele vastavaks tunnistamise kohta tehakse KeHJS § 42 lõigete 5 ja 6 alusel.

2. Menetluse senine käik

Keskkonnaministeerium algatas 25.03.2021 keskkonnaministri käskkirjaga nr 1-2/21/164 KEVADe KSH koostamise. Tulenevalt KeHJS § 35 lõikest 6 peab strateegilise planeerimisdokumendi koostamise korraldaja teavitama KSH algatamise otsusest 14 päeva jooksul pärast otsuse tegemist Ametlikes Teadaannetes ja vähemalt ühes üleriigilise või kohaliku levikuga ajalehes ning elektrooniliselt, liht- või tähtkirjaga KeHJS § 33 lõikes 6 nimetatud asutust. Keskkonnaministeerium teavitas KSH algatamisest 30.03.2021 Ametlikes Teadaannetes, ajalehes Postimees ning ministeeriumi kodulehel.

Peale KSH algatamist koostati KSH programm, millele küsiti sisu kohta seisukohta kõikidelt asjaomastelt asutustelt. Seejärel toimus programmi avalik väljapanek ja arutelu. KEVADe KSH programm tunnistati nõuetele vastavaks Keskkonnaministeeriumi 31.05.2022 kirjaga nr 1-14/22/1125-30. Keskkonnaministeerium teavitas KSH programmi nõuetele vastavaks tunnistamisest asjaomaseid asutusi, organisatsioone ja teisi menetlusosalisi 07.06.2022 kirjaga nr 1-14/22/2706 ning 06.06.2022 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Kogu programmiga seatud menetlus on esitatud programmi nõuetele vastavaks tunnistamise otsuses.

3. KSH juhteksperti vastavus kehtestatud nõuetele

KSH läbiviija oli OÜ Hendrikson & Ko ning Maves OÜ, juhtekspertiks oli Jaak Järvekülg (OÜ Hendrikson & Ko). KSH programmi kohaselt oli KSH juhtekspert (Jaak Järvekülg) KSH koostamisel KSH programmi vastutav koostaja. Lisaks kuulusid KSH programmi koostanud eksperdirühma Karl Kupits, Maarja Kõrkjas, Antti Roose, Marko Kaasik, Heikki Kalle, Juhan Ruut, Tuuli Vreimann, Katri Järvekülg, Kadri Normak, Krista Keedus, Olavi Grünvald, Ann Ideon ja Krista Lahtvee.

KSH programmi ja KSH aruande koostamiseks viidi läbi eraldi hanked, kuid hanke tulemusena koostas KSH aruannet samuti OÜ Hendrikson & Ko ning Maves OÜ eksperdirühm. KSH aruande kohaselt vastutas aruande koostamise eest juhtekspertina Jaak Järvekülg. Lisaks kuulusid KSH aruande koostanud eksperdirühma elurikkuse, maastike ja muldade valdkonna vastutav ekspert Heikki Kalle (Hendrikson & Ko), muldade ekspert Artto Pello (Maves), elurikkuse ekspert Maarja Kõrkjas (Hendrikson & Ko), Natura ekspert Kaile Eschbaum (Hendrikson & Ko), kliima ekspert Antti Roose (Tartu Ülikool, Tartu Regiooni Energiaagentuur), ringmajanduse valdkonna vastutav ekspert Tuuli Vreimann (Maves), jäätmete ekspert Katri Järvekülg (Hendrikson & Ko), veekeskkonna (sh merekeskkonna) ekspert Kadri Normak (Maves), maavarade ekspert Karl Kupits (Maves), välisõhu (sh müra) valdkonna vastutav ekspert Marko Kaasik (Tartu Ülikool), müra ekspert Veiko Kärbla (Hendrikson & Ko), kiirgusohutuse ekspert Rein Koch (Tartu Ülikool), keskkonnateadlikkuse (sh keskkonnaharidus) valdkonna vastutav ekspert Marvi Remmik (Tartu Ülikool), keskkonnateadlikkuse ekspert Helen Urmann (Tartu Ülikool), maakasutuse ja maatoimingute ekspert Heikki Kalle (Hendrikson & Ko), keskkonnaandmete

ekspert Karl Kupits (Maves), ilmasteenuste ekspert Marko Kaasik (Tartu Ülikool), majandusvaldkonna ekspert Olavi Grünvald (Finantsakadeemia), metsanduse ekspert Karl Kupits (Maves), regionaalarengu ekspert Veiko Sepp (Tartu Ülikool), sotsiaal- ja kultuurivaldkonna ekspert Siim Espenberg (Tartu Ülikool), keskkonnatervise ekspert Hans Orru (Tartu Ülikool), ruumiloo ekspert Kerttu Kõll (Sfäär Planeeringud) ning riigijulgeoleku ja välissuhete ekspert Karl Kupits (Maves).

4. KSH aruande kohta seisukoha küsimine

Vastavalt KeHJS § 40¹ küsib strateegilise planeerimisdokumendi koostamise korraldaja enne KeHJS § 41 kohast KSH aruande avalikustamist aruande sisu kohta seisukohta kõikidelt asjaomastelt asutustelt.

OÜ Hendrikson & Ko esitas KSH aruande eelnõu Keskkonnaministeeriumile asjaomaste asutuste seisukohtade küsimiseks. Keskkonnaministeerium kontrollis aruande vastavust KeHJS § 40 esitatud nõuetele ning küsis 19.12.2022 kirjaga nr 1-14/22/5661 aruande eelnõu sisu kohta seisukohta järgnevatelt asjaomastelt asutustelt: Justiitsministeerium, Kaitseministeerium, Kultuuriministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Maaeluministeerium, Rahandusministeerium, Siseministeerium, Sotsiaalministeerium, Välisministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium. KSH aruandele oli lisatud ka KSH aruande koostamise aluseks olnud KEVADe eelnõu versioon.

Ettepanekuid KSH aruande eelnõule esitasid järgmised asutused: Haridus- ja Teadusministeerium 18.01.2023 kirjaga 1-14/22/5661-4, Kultuuriministeerium 16.01.2023 e-kirjaga, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium 19.01.2023 kirjaga 1-14/22/5661-5, Rahandusministeerium 19.01.2023 kirjaga nr 1-14/22/5661-6, Maaeluministeerium 23.01.2023 kirjaga nr 1-14/22/5661-9, Sotsiaalministeerium 25.01.2023 kirjaga nr 1-14/22/5661-10.

Keskkonnaministeerium vaatas seisukohad läbi ning edastas saabunud tagasiside OÜ-le Hendrikson & Ko. Asjaomaste asutuste seisukohad ja nendega arvestamine on toodud KSH aruande Lisas 4.

Eksperdirühm täiendas laekunud seisukohtade alusel KSH aruannet ning esitas täiendatud aruande Keskkonnaministeeriumile avalikustamiseks. Keskkonnaministeerium kontrollis parandatud ja täiendatud KSH aruannet, kaasa arvatud asjaomaste asutuste seisukohtade arvestamist või arvestamata jätmist. Keskkonnaministeeriumi hinnangul oli KSH aruannet korrigeeritud vastavalt asjaomaste asutuste ettepanekutele.

5. KSH aruande avalikustamine

KeHJS § 41 sätestab KSH aruande avalikustamise ning avalikustamise tulemuste arvestamise korra. Keskkonnaministeerium teavitas KEVADe KSH aruande avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust 04.04.2023 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja ajalehes Postimees ning Keskkonnaministeeriumi kodulehel.

Keskkonnaministeerium teavitas KEVADe KSH aruande avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust 04.04.2023 kirjaga nr 1-14/23/1417 järgmiseid asjaomaseid asutusi, organisatsioone ja teisi menetlusosalisi: ministeeriumid, kohalikud omavalitsused, Keskkonnaministeeriumi hallatavad asutused, Autode Müügi- ja Teenindustevõtete Eesti Liit (AMTEL), AS A.L.A.R.A., AS Kuusakoski, AS Ökosil, AS Ragn-Sells, AS Tallinna Lennujaam, Audiitorkogu, Autoettevõtete Liit, Autolammutuste Liit, Avatud Noortekeskuste Ühendus, Balti Keskkonnafoorum, Baltic Agro AS, Edelaraudtee AS, Eesti Aiandusliit, Eesti Arhitektide Liit, Eesti Arstide Liit, Eesti Biogaasi Assotsiatsioon, Eesti Biokütuste Ühing, Eesti Bioringluse Liit, Eesti Ehitusettevõtjate Liit, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit, Eesti E-Kaubanduse Liit, Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus (EES-Ringlus),

kirjaga nr 1-14/23/1417-5, Keskkonnaamet 26.04.2023 kirjaga nr 1-14/23/1417-6, Transpordiamet 26.04.2023 kirjaga nr 1-14/23/1417-7, Eesti Rooma Klubi 27.04.2023 kirjaga nr 1-14/23/1417-8, Terviseamet 27.04.2023 kirjaga nr 1-14/23/1417-9, SA Keskkonnaõiguse Keskus 27.04.2023 kirjaga nr 1-14/23/1417-10, Viru Keemia Grupp AS 27.04.2023 kirjaga nr 1-14/23/1417-11, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus 27.04.2023 kirjaga nr 1-14/23/1417-12, Sotsiaalministeerium 27.04.2023 kirjaga nr 1-14/23/1417-13, Statistikaamet 27.04.2023 kirjaga nr 1-14/23/1417-14, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium 02.05.2023 kirjaga nr 1-14/23/1417-15.

Ülevaade avalikul väljapanekul laekunud KSH aruandele esitatud seisukohtadest ning nendega arvestamisest on toodud KSH aruande lisas 5. Keskkonnaministeerium saatis tagasiside aruande kohta esitatud ettepanekute arvestamise või mitteametamise kohta osapooltele 01.06.2023 kirjaga nr 9-4/23/2378.

KSH aruande avalik arutelu toimus 04.05.2023 kell 14.00-15.35 virtuaalselt veebikeskkonnas Microsoft Teams. Arutelul anti ülevaade KEVADe koostamisest ning tutvustati KEVADe KSH aruannet ja avalikustamise käigus KSH aruande kohta laekunud ettepanekuid. Avalikul arutelul osales 80 inimest, kelle hulgas olid ka Keskkonnaministeeriumi esindajad ja KSH eksperdirühma liikmed. Avaliku arutelu protokoll on toodud KSH aruande lisas 5.

Lähtudes eelnevast, on KSH aruande avalikustamise menetlus olnud õiguspärane.

6. KSH aruande vastavus kehtestatud nõuetele ja seiremeetmed

OÜ-le Hendrikson & Ko esitas pärast avalikku arutelu täiendatud KSH aruande Keskkonnaministeeriumile nõuetele vastavuse kontrollimiseks.

Vastavalt KeHJS § 42 lõikele 2 edastab strateegilise planeerimisdokumendi koostamise korraldaja KSH aruande asjaomastele asutustele kooskõlastamiseks. Kliimaministeerium edastas KEVADe KSH aruande 12.07.2023 kirjaga nr 1-14/23/3125 kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Siseministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Välisministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile. Kooskõlastamise tähtajaks oli antud 31.08.2023. KEVADe eelnõu tehti Kliimaministeeriumi veebilehel kättesaadavaks 04.08.2023.

KSH aruande kooskõlastasid märkustega Haridus- ja Teadusministeerium 15.08.2023, 1.09.2023 ja 04.09.2023 e-kirjadega, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium 23.08.2023 kirjaga nr 1-14/23/3125-2, Kultuuriministeerium 29.08.2023 kirjaga nr 1-14/23/3125-4, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium 1.09.2023 kirjaga nr 1-14/23/3125-5, Sotsiaalministeerium 1.09.2023 kirjaga nr 1-14/23/3125-6. KSH aruande kooskõlastas märkusteta Kaitseministeerium 24.08.2023 kirjaga nr 1-14/23/3125-3. Ülejäänud asutused (Justiitsministeerium, Rahandusministeerium, Siseministeerium ja Välisministeerium) tähtajaks (31.08.2023) tagasisidet ei esitanud ja nende poolt loetakse KSH aruande vaikimisi kooskõlastatuks.

KSH aruande kohta esitatud täiendavate märkustega arvestamist on selgitatud aruandes asjaomaste asutuste kooskõlastustabelis (aruande lisa 6).

KSH aruande sisu määrab KeHJS § 40 ja nõuetele vastavaks tunnistatud KSH programm. KeHJS § 40 lõike 1 kohaselt on KSH aruande strateegilise planeerimisdokumendi juurde kuuluv dokument, mis sisaldab § 40 lõigetes 2-4 nimetatud teavet. KSH käigus peab selgitama, kirjeldama ja hindama strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnevat olulist keskkonnamõju ja peamisi alternatiivseid meetmeid, tegevusi ja ülesandeid, arvestades strateegilise planeerimisdokumendi eesmärke ja käsitletavat territooriumi.

KEVADE KSH aruande koostamisel on arvestatud KeHJS § 40 lõigete 2-3 nõudeid ning aruanne sisaldab KeHJS § 40 lõikes 4 nimetatud teavet. KSH aruandes on kirjeldatud KEVADE sisu ning KEVADES seatud keskkonnavaldkonna eesmärgid ja poliitikainstrumente. Samuti on kirjeldatud eeldatavalt mõjutatavat keskkonda (keskkonnavaldkonna olukorra ülevaade) ning antud hinnangud KEVADE elluviimisega eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju kohta. Mõjude hindamisel hinnati esmalt KEVADE kooskõla iga valdkonna asjakohaste strateegiliste dokumentide ja eesmärkidega ning teiseks prognoositi KEVADEga kaasnevaid eeldatavaid mõjusid hinnatavatele mõjuvaldkondadele. Lisaks on aruandes iga hinnatud mõjuvaldkonna kohta toodud eksperdirühma ettepanekud ebasoodsate mõjude leevendamiseks ja/või soodsate mõjude võimendamiseks, mis on KEVADE elluviimist toetava mõjuga. Nimetatud ettepanekute näol on tegemist eksperdirühma sisuliste soovitusetega, mida täiendavalt kaaluda KEVADE koostamisel ja rakendamisel. KEVADE koostamisel on lähtutud ühest, eelduslikult tõenäolisemast arengurajast ja erinevaid terviklikke (kogu valdkonda hõlmavaid) alternatiivseid arengustenaariumeid ei käsitletud, mistõttu ei ole neid ka KSH aruandes käsitletud, kooskõlas nõuetele vastavaks tunnustatud programmiga.

KSH aruanne annab piisavalt teavet KEVADE elluviimisega eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju kohta ning on sisult piisav selle kehtestamise üle otsustamiseks. KSH aruanne vastab nõuetele vastavaks tunnustatud KSH programmile ning KSH aruande kohta esitatud ettepanekute ja vastuväidete arvestamist või arvestamata jätmist on piisavalt selgitatud (KeHJS § 42 lg 5).

Vastavalt KeHJS § 42 lõikele 10 teeb strateegilise planeerimisdokumendi koostamise korraldaja KSH aruande nõuetele vastavaks tunnustamise otsuses ettepaneku seiremeetmete kohta. Seiremeetmete eesmärk on teha varakult kindlaks, kas strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneb oluline keskkonnamõju ning rakendada ebasoodsat keskkonnamõju vältivaid ja leevendavaid meetmeid. KeHJS § 42 lõike 11 alusel peab strateegilise planeerimisdokumendi kehtestaja seiremeetmed kehtestama koos strateegilise planeerimisdokumendi kehtestamisega või esitama strateegilise planeerimisdokumendi kehtestamisel põhjenduse, miks keskkonnamõju strateegilise hindamise seiremeetmeid ei kehtestata.

KEVADE mõjude hindamise tulemusena leiti, et keskkonnavaldkonna arengukavana on KEVADEL keskkonnale eeldatavalt pigem positiivne mõju. KeHJSes mõistes olulisi ebasoodsaid keskkonnamõjusid ei tuvastatud. Ebasoodsate mõjude avaldumist võib prognoosida eelkõige majanduse, metsanduse korraldamise ja regionaalarengu valdkondades, kus olulisi ebasoodsaid mõjusid on samuti võimalik vältida ning seda tuleb teha KEVADE elluviimise järgnevates etappides meetmete ja tegevuste konkreetsemal planeerimisel. Kuna KEVADE KSH olulisi ebasoodsaid keskkonnamõjusid ei tuvastanud, siis ei ole ka aruandes ette nähtud seiremeetmeid ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks. Seetõttu ei tehta ka käesolevas otsuses ettepanekut KeHJS § 42 lg 10 nimetatud seiremeetmete kohta.

Kuna tegemist on keskkonnavaldkonna arengukavaga, siis sisaldab KEVAD juba ise keskkonnamõju seireks kavandatud mõõdikuid ja soovitud sihttasemeid, mille saavutamist/elluviimist hinnatakse vähemalt kaks korda arengukava kestel. KEVADES on seatud eesmärkide saavutamise hindamiseks iga alaeesmärgi (v.a. tugivaldkonnad) kohta mõõdikud, mis näitavad erinevate tegevuste mõju ning hindavad, kas poliitikainstrumentid on piisavad või on vaja täiendavaid meetmeid rakendada. Andmeid nende näitajate kohta koguvad regulaarselt nii Keskkonnaagentuur, Keskkonnaamet kui Statistikaamet. Andmete kogumise ja analüüsimise kaudu saab teha seiret KEVADE eesmärkide täitmise üle.

Otsus

Arvestades eeltoodut ning tuginedes KeHJS § 42 lõigetele 5 ja 6, tunnistab Kliimaministeerium KEVADe KSH aruande nõuetele vastavaks.

Vastavalt KeHJS § 42 lg 7 tuleb KEVADe KSH aruande nõuetele vastavaks tunnistamise otsusest 14 päeva jooksul otsuse tegemisest arvates teavitada puudutatud menetlusosalisi ja isikuid ning avaldada teade ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. KeHJS § 44 kohaselt tuleb samuti teavitada KEVADe kehtestamisest 14 päeva jooksul kehtestamise otsusest arvates.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristen Michal
Kliimaminister